

Bemærkninger til lovforslaget

1. Almindelige bemærkninger

Lovforslaget blev fremsat i 1. samling i folketingsåret 1976-77 (folketingstidende 1976-77 sp. 3417) og genfremsat i 2. samling samme år (folketingstidende 1976-77 sp. 656). Forslaget blev gjort til genstand for første behandling i folketinget den 26. april 1976 (folketingstidende 1976-77 sp. 2813), men nåede ikke at blive færdigbehandlet i folketingssamlingen 1976-77. Forslaget blev endvidere genfremsat i folketingsåret 1977-78 (folketingstidende 1977-78 sp. 119). Det blev gjort til genstand for første behandling i folketinget den 13. oktober 1977 (folketingstidende sp. 474), men nåede heller ikke at blive færdigbehandlet i folketingssamlingen 1977-78.

Det foreliggende forslag er en uændret genfremsettelse af det i folketingssamlingen 1977-78 behandlede lovforslag.

I den af ekspropriationslovkommissionen afgivne 1. betænkning (nr. 330/1963) blev det overvejet, om der burde tilvejebringes hjemmel til uden tilslutning fra vedkommende ejere at søge en hensigtsmæssig jordtildeling eller jordfordeling foretaget i forbindelse med gennemførelsen af et ekspropriationsanlæg. Spørgsmålet har navnlig aktuel betydning ved store vejanlæg.

Kommissionen var imidlertid af den opfattelse, at der burde advises tilbageholdenhed med hensyn til at give specielle lovbestemmelser, der i ekspropriationstilfælde giver hjemmel til tvangsmæssige indgreb i ejendomsforholdene ud over, hvad selve det konkrete anlægs gennemførelse nødvendiggør, og flertallet gik – ud fra den anførte betragtning – imod gennemførelsen af en begrænset adgang til tvungent magelæg uanset, at flertallet i og for sig fandt en sådan adgang hensigtsmæssig. Et mindretal fandt derimod, at der burde lovfæstes en begrænset adgang til at påbyde omlægning af afskårne jordstykker, når man derved kunne undgå eller formindske den alvorligste ulempe ved ekspropriationer, som gennemskærer en eller flere ejendomme, nemlig en varig nedsættelse af ejendommens brugsværdi.

Den gældende lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom begrænser sig derfor til at fastslå, at ekspropriationskommissionen under den almindelig prøvelse af projektet kan rette henvendelse til jordfordelingsmyndighederne, hvis det skønnes muligt at gennemføre en hensigtsmæssig jordfordeling, ligesom det er fastsat, at kommissionen ved bestemmelsen om, hvorledes projektet og ekspropriationen nærmere skal gennemføres, så vidt muligt skal søge afskårne arealer mageskiftet. Gennemførelse af et mageskifte forudsætter således efter de gældende regler, at de respektive lodsejere giver deres tilslutning hertil, og en enkelt lodsejers vægring ved at deltage i en jordfordeling kan således medføre, at en efter samfundsmæssige hensyn hensigtsmæssig jordfordelingsplan vedrørende en række ejendomme må opgives.

En meget begrænset ekspropriationsadgang består, hvis erstatningen for en ejendoms eller afskårne arealers værdiforringelse må antages at komme til at stå i åbenbart misforhold til restejeendommens eller de afskårne arealers værdi (lovens § 16, stk. 2 og stk. 3).

Den stigende forståelse for betydningen af en hensigtsmæssig arrondering af landbrugsejendommene har imidlertid medført, at der i dag kan konstateres en voksende interesse såvel blandt anlægsmyndighederne som blandt lodsejerne for gennem en jordfordeling at søge ulemperne ved anlæg af offentlige veje reduceret til et minimum.

Spørgsmålet har gennem en årrække været genstand for forhandling mellem de berørte myndigheder, og der er herunder udviklet en sådan form for samarbejde mellem ekspropriationskommissioner og jordfordelingsmyndigheder, at der på det bestående lovgrundlag er opnået en række gode resultater for jordfordeling.

I de tilfælde, hvor der i forbindelse med ekspropriationer til nyanlæg af veje er gennemført jordfordelingsplaner, er der i adskillige tilfælde opnået resultater, hvorved ulemperne for de ejendomme, der er berørt af anlægget, er reduceret betydeligt, eller hvorved der undertiden er sket en direkte